

14 mei 2014

De Klachtencommissie seksueel misbruik in de R.-K. Kerk van de Stichting Beheer & Toezicht i.z. Seksueel Misbruik in de R.-K. Kerk in Nederland, verder ook: de Klachtencommissie, geeft op grond van de Procedure Klachtencommissie seksueel misbruik in de R.-K. Kerk (verder ook: de Procedure) het volgende advies inzake de klacht van:

[naam],
geboren op [datum],
wonende te [plaats],
hierna te noemen: klager,
juridisch adviseur: mr. R.A. Hebly, advocaat te Amersfoort,

tegen:

(wijlen) broeder [naam],
geboren op [datum], overleden op [datum],
de persoon over wie geklaagd wordt,
hierna ook te noemen: aangeklaagde,
tijdens zijn leven lid van de Congregatie der Broeders van de Heilige
Aloysius Gonzaga (Broeders van Saint Louis).

1. De procedure

Het klaagschrift is door de griffie van de Klachtencommissie ontvangen op 24 december 2013.

Op 25 februari 2014 is bij de griffie een reactie op het klaagschrift ingekomen van broeder [naam], algemeen overste van de Congregatie der Broeders van de Heilige Aloysius Gonzaga (Broeders van Saint Louis).

Op 8 april 2014 heeft te Utrecht een zitting van de Klachtencommissie achter gesloten deuren plaatsgevonden, waarbij de Klachtencommissie was samengesteld uit de onder aan dit advies te noemen leden.

Klager is verschenen met een vriend, de heer [naam], en heeft zijn standpunt nader toegelicht. Hij werd bijgestaan door zijn juridisch adviseur mr. Hebly.

Namens de Congregatie der Broeders van de Heilige Aloysius Gonzaga (Broeders van Saint Louis) is verschenen broeder [naam].

2. De klacht (zakelijk weergegeven)

2.1. Klager is in 1961, op de ziekenzaal van het [internaat] te [plaats], seksueel misbruikt door aangeklaagde. Voorts is klager, gedurende zijn verblijf op het internaat, mishandeld door een andere broeder.

Klager heeft zijn lagere schooltijd doorgebracht in [plaats]. Klager wilde graag onderwijzer en broeder worden en is vanaf de zevende klas naar het [internaat] te [plaats] gegaan. Hier bestond de mogelijkheid om na de MULO de kweekschool te volgen. Tegelijkertijd met de MULO zou klager het klein juvenaat volgen. Klager was zeer gemotiveerd en enthousiast. Aanvankelijk ging het erg goed met hem in de zevende klas van het internaat. Klager bleef ook regelmatig in de weekenden op het internaat omdat zijn ouders niet veel geld hadden;

klager vond dat geen probleem. Klager werd in 1961 flink ziek; hij had een ernstige griep en werd opgenomen op de ziekenzaal van het internaat. Overdag werd hij verzorgd door een broeder, maar 's nachts kwam er een andere broeder; dit was aangeklaagde. Klager werd op een nacht wakker omdat hij een hand voelde tussen zijn benen aan zijn penis. Klager vroeg wat aangeklaagde deed en aangeklaagde antwoordde dat hij de temperatuur opnam.

Klager is vervolgens weer gaan slapen. Hij trachtte het voorval "weg te stoppen" alsof er niets was gebeurd, hetgeen hem niet lukte. Klager moest nog enkele dagen op de ziekenzaal verblijven. Toen hij weer beter was kon klager zijn draai niet meer vinden. Rond de tijd van het misbruik is klager ook tweemaal hard tegen zijn hoofd geslagen door broeder [naam], het hoofd van de recreatiezaal. De leerprestaties van klager gingen sterk achteruit en hij voelde zich niet meer prettig op het internaat. De zevende klas heeft hij met de hakken over de sloot gehaald, maar in de eerste klas van de MULO ging het niet meer. Met Pasen ging klager naar huis en daar heeft hij aan zijn ouders gevraagd of hij het internaat mocht verlaten. Zijn ouders vonden het goed; zij stonden achter de beslissing van klager.

2.2. Klager is vervolgens naar de MULO in [plaats] gegaan bij de broeders van dezelfde congregatie. Ook daar kon hij zijn draai niet vinden en lukte het hem niet om voldoende te halen. Klager kon niet over naar de tweede klas en is van school gegaan. Klager heeft vervolgens de LTS gevolgd. Daar ging het wat beter en die school heeft klager afgemaakt. Klager heeft vele verschillende baantjes gehad als [diverse functies]. In geen enkele baan kon hij zijn draai vinden. Op zijn vijftigste heeft hij een burn-out gekregen en is afgekeurd.

2.3. Klager is twee keer getrouwd geweest en heeft meerdere relaties gehad. Het lukte klager niet een relatie te behouden. Klager begreep niet wat er van hem verwacht werd en kon niet omgaan met intimiteit.

Klager is jarenlang in therapie geweest. Klager voelt zich altijd onveilig en kan slecht alleen zijn. Gedurende de therapie heeft klager niet over het misbruik durven spreken. Evenmin heeft hij het aan zijn partners of kinderen verteld.

Toen het seksueel misbruik binnen de R.-K.Kerk in de publiciteit kwam, werden de gevoelens van angst en onveiligheid van klager nog heviger. Klager heeft last van heftige emotionele uitbarstingen. Klager heeft weer contact opgenomen met zijn therapeut en ditmaal wel over het misbruik en de mishandelingen verteld. Klager heeft toen de moed gevonden om zijn klacht in te dienen.

2.4. Klager wenst erkenning van hetgeen hem is overkomen en excuses voor het leed dat hij als gevolg daarvan heeft ondervonden in zijn relaties en zijn leven.

3. De inhoudelijke reactie (zakelijk weergegeven)

Broeder [naam] heeft in zijn reactie gesteld dat in de archieven uitgebreid onderzoek is verricht naar het leven van aangeklaagde. Daaruit zijn geen gegevens naar voren gekomen die kunnen duiden op seksueel misbruik. Evenwel heeft broeder [naam] geen reden om te twifelen aan het verhaal van klager temeer daar zich ook andere slachtoffers hebben gemeld met vergelijkbare klachten tegen aangeklaagde.

Ter zitting is nog gesproken over het bestaan van een tweede ziekenbroeder, broeder [naam] en de mogelijkheid van persoonsverwarring met aangeklaagde. Broeder [naam] heeft opgemerkt dat ook over broeder [naam] meerdere klachten bekend zijn. In de klaagschriften die broeder [naam] heeft gelezen was hij echter aanmerkelijk gewelddadiger in zijn optreden dan aangeklaagde. Het gedrag zoals klager beschrijft past volgens broeder [naam] in het beeld van aangeklaagde zoals dat naar voren is gekomen in andere zaken.

Broeder [naam] heeft zowel in zijn schriftelijke reactie als ter zitting opgemerkt dat het hem leed doet dat klager, die zodanig gemotiveerd en geënthousiasmeerd was door het werk van de broeder-onderwijzers dat hij zich zelfs daarbij wilde aansluiten, met negatieve gevoelens op de periode die hij op het internaat heeft doorgebracht terugkijkt. Het spijt hem bijzonder als broeders van zijn congregatie daarvan de oorzaak zijn geweest of daaraan hebben bijgedragen. Broeder [naam] wil, indien de klachtencommissie de klacht van klager voldoende aannemelijk acht, namens de congregatie het seksueel misbruik erkennen en daarvoor excuses aanbieden. Aangenomen dat het seksueel misbruik heeft plaats gevonden dan had het nooit mogen gebeuren; het druist geheel in tegen het religieus leven dat zij als broeders leiden. Broeder [naam] spreekt de hoop uit dat zijn reactie enigszins kan bijdragen aan de verwerking van de gebeurtenissen die klager zou hebben ondergaan.

4. De beoordeling

4.1. Vooraf merkt de Klachtencommissie op dat zij niet bevoegd is om te oordelen over de gestelde mishandelingen die klager gedurende zijn verblijf op het [internaat] heeft ondergaan. Klager is erop gewezen dat hij zich hiervoor kan melden bij de Commissie Hulp, erkenning en genoegdoening voor geweld tegen minderjarigen in de Rooms-Katholieke Kerk. De Klachtencommissie is uitsluitend bevoegd om te oordelen over klachten van seksueel misbruik en zal zich daartoe beperken.

4.2. Volgens de Procedure moet onder seksueel misbruik worden verstaan iedere gedraging waarbij iemand onder dwang of in een afhankelijkheidsrelatie seksuele handelingen moet verrichten ofwel ondergaan ofwel daarvan toeschouwer moet zijn, dan wel seksueel getinte toenaderingen of uitlatingen in welke vorm dan ook moet dulden. Onder dwang wordt onder meer begrepen: fysiek geweld of dreiging daarmee, psychische druk, intimidatie en/of chantage. Verder wordt onder seksueel misbruik ook verstaan het maken van seksueel getint beeldmateriaal van iemand en het gebruiken en doorgeven daarvan.

4.3. Niet ter discussie staat dat de door klager gestelde feiten moeten worden gekwalificeerd als seksueel misbruik in de zin van de Procedure.

4.4. Er zijn ongeveer drieënvijftig jaar verstreken sedert de feiten die klager aangeklaagde verwijt zich hebben voorgedaan. Aangezien aangeklaagde is overleden zijn deze feiten niet meer in detail te onderzoeken. Wél is voor de Klachtencommissie aannemelijk geworden dat de gebeurtenissen die klager schetst hebben plaatsgevonden. De Klachtencommissie acht aannemelijk dat klager in het jaar 1961 op de ziekenzaal van het [internaat] te [plaats], het slachtoffer is geworden van seksueel misbruik gepleegd door aangeklaagde. Dit misbruik bestond uit het betasten van de geslachtsdelen van klager onder het voorwendsel van opnemen van de temperatuur. Dit misbruik heeft éénmaal plaats gevonden.

De Klachtencommissie is hiervan overtuigd geraakt, in de eerste plaats door de authentieke wijze waarop en de details waarmee klager zijn verhaal heeft verteld.

Daarnaast wordt zijn verklaring ondersteund door de klachten van de heer [naam] (2012T776(2)) en de heer [naam] (2012T937(2)). Ook zij beschrijven seksueel misbruik gepleegd door aangeklaagde gedurende het verblijf op de ziekenzaal, in de vorm van het betasten van de geslachtsdelen, onder het mom van het opnemen van de temperatuur.

Daarbij komt dat broeder [naam] heeft bevestigd dat het handelen zoals klager dat heeft beschreven past in het beeld dat naar voren is gekomen uit andere klachten tegen aangeklaagde en hij geen reden heeft om te twijfelen aan het verhaal van klager.

4.5. Het behoeft geen betoog dat het seksueel misbruik door aangeklaagde met gebruikmaking van misbruik van gezag en gezien de afhankelijkheidsrelatie tussen klager en aangeklaagde hoogst kwalijk is geweest. Klager was ten tijde van het misbruik dertien jaar oud. Aangeklaagde was voor hem iemand in wie hij vertrouwen moest kunnen stellen.

4.6. Gelet op het feit dat aangeklaagde is overleden kunnen tegen hem geen maatregelen meer worden genomen. De Klachtencommissie hoopt dat de gegrondverklaring van de klacht, alsmede de erkenning van het leed dat klager is aangedaan kunnen bijdragen aan de vermindering van dat leed. Broeder [naam] heeft hiertoe een eerste stap gezet door zowel in de schriftelijke reactie, als ter zitting het leed dat klager is aangedaan te erkennen en oprecht excuses aan te bieden en spijt en medeleven te betuigen.

4.7. De Klachtencommissie wijst klager erop dat hij zich, bij een gegrondverklaring van de klacht door de Overste van de Congregatie der Broeders van de Heilige Aloysius Gonzaga (Broeders van Saint Louis), voor het verkrijgen van schadevergoeding kan wenden tot de Compensatiecommissie.

5. Het advies

De Klachtencommissie adviseert de Overste van de Congregatie der Broeders van de Heilige Aloysius Gonzaga (Broeders van Saint Louis) om de klacht over het seksueel misbruik gegrond te verklaren.

Dit advies is vastgesteld op 14 mei 2014 door mr. T.F.A.M. Hoogenboom, voorzitter, mr. A.M.T. Denekamp-Mulder en drs. Th.M. Bronzwaer, leden, bijgestaan door mr. J.C. Quint, griffier, en is ondertekend door de voorzitter.

Tegen dit advies is geen hoger beroep mogelijk. Wel bestaat voor klager en de (gemachtigde van de) kerkelijke gezagsdrager ingevolge artikel 20 van de Procedure de mogelijkheid binnen twee weken na ontvangst van dit advies schriftelijk bezwaar in te dienen indien er naar zijn of haar oordeel een algemeen beginsel van behoorlijke klachtbehandeling is geschonden.

Op grond van artikel 18.5 van de Procedure wordt dit advies binnen twee weken nadat het is vastgesteld bij aangetekend schrijven aan de kerkelijk gezagsdrager en aan klager verzonden.

Op grond van artikel 21.1 van de Procedure stelt de kerkelijk gezagsdrager binnen dertig dagen na ontvangst van dit advies klager schriftelijk en gemotiveerd op de hoogte van de beslissing die hij naar aanleiding van dit advies heeft genomen.

Op grond van artikel 21.3 van de Procedure geeft de kerkelijk gezagsdrager daarbij de mogelijkheden van bezwaar en beroep aan.

Op grond van artikel 21.4 van de Procedure ontvangt de Klachtencommissie een afschrift van de beslissing van de kerkelijk gezagsdrager.